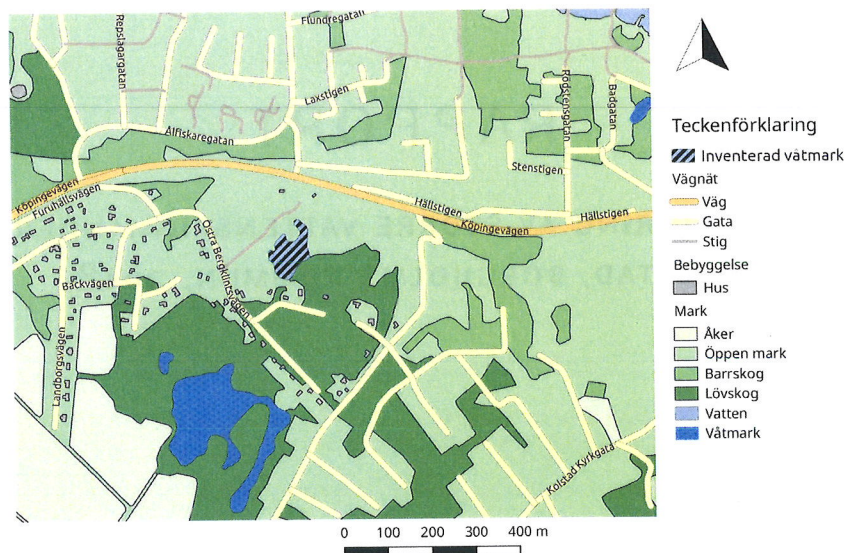

RAPPORT

INVENTERING AV STÖRRE VATTENSALAMANDER KOLSTAD, BORGHOLMS KOMMUN, 2018

INNEHÅLL

1	Bakgrund	1
2	Metodik	1
2.1	Visuell inventering	1
2.2	Inventering med hjälp av fällor	1
3	Resultat	1
4	Diskussion	2

Figur 1: Översikt, inventerat område.

1 BAKGRUND

På uppdrag av Borgholms kommun genomfördes en inventering av ett våtmarksområde i ett f.d. stenbrott på fastigheten Kolstad S:3 (samt en liten del av östra Tings Ene 1:14, se [Figur 1](#)). På Artportalen [2] finns en rapport från 2015 av en adult större vattensalamander (*Triturus cristatus*, Laurenti 1768) i området.

Syftet med denna inventering var att bekräfta förekomst av större vattensalamander i den aktuella våtmarken. Inventeringen ägde rum mellan 28 och 29 april 2018. Denna tid på året kan anses vara optimal för att ha bra chans att påträffa vattensalamandrar i lekvatten [4]. Observationen från 2015 gjordes den 27 april.

2 METODIK

2.1 Visuell inventering

En visuell inventering gjordes i dagsljus under eftermiddagen den 28 april 2018 genom att först gå runt våtmarkens kanter, stanna till med några meters mellanrum och vänta ca 30 sekunder. Då våtmarken är relativt stor och inte möjlig att helt överblicka från strandkanterna, men samtidigt är grund med fast botten, vadade jag därefter genom hela våtmarksområdet i sicksackmönster, med undantag för områden med tät och hög vegetation. Ytterligare en inventering gjordes enligt samma metodik under natten med hjälp av en kraftig pannlampa.

2.2 Inventering med hjälp av fällor

Efter den nattliga inventeringen sattes fem flaskfällor [4] ut (med dispens från Artskyddsförordningen via Länsstyrelsen Kalmar, dnr. 522-3356-18). Fällorna vittjades på morgonen den 29 april.

3 RESULTAT

Inga större vattensalamandrar kunde observeras eller infångas under inventeringen. Däremot påträffades en romklump från långbensgroda (*Rana dalmatina*, Bonaparte

1840 (NT)) samt tre adulta individer av mindre vattensalamander (*Lissotriton vulgaris*, L.). Romklumpen och en hane av mindre vattensalamander fanns i det stora vattnet och de övriga två salamandrarna i de små.

4 DISKUSSION

Våtmarksområdet bestod vid inventeringstillfället av en större sammanhängande våtmark i norr och flera mindre vattensamlingar söder om denna. Detta förhållande varierar sannolikt beroende på årstid och nederbörds mängd. Den stora våtmarken var till större delen vegetationsfattig men med hög och tät vegetation i norra delen. De mindre vattensamlingarna hade tät vegetation och försvårade därför den visuella inventeringen.

En mycket hög koncentration av fisk (spigg) observerades i det större vattnet men inte i de mindre. Större vattensalamander leker i hög utsträckning i fiskfria vatten. Man har i studier på småspigg visat att den större vattensalamandern har utvecklat beteenden som att undvika lekplatser där småspigg förekommer och fisken letar aktivt upp salamanderlarver och äter upp dem [3].

Med anledningen av skillnaderna i vattnens siktbarhet mellan den stora och de små vattensamlingarna, samt fiskförekomsten, gjordes bedömningen att de mindre vattnen var mest lämpliga för större vattensalamander och där det förelåg störst risk för att den visuella inventeringen inte bidragit med önskvärt underlag. Därför sattes 4 av de 5 flaskfällorna sattes ut i dem (1 i den stora).

Vattensamlingar i stenbrott på Öland kan utgöra väldigt goda lekplatser för både större och mindre vattensalamander (se exempelvis stenbrotten på Hornsudden) och det inventerade området upplevs lämpligt för såväl större vattensalamander som andra groddjur. Min bedömning är dock att den väldigt höga fiskkoncentrationen i den stora våtmarken kraftigt försämrar vattnets tjänlighet för den större vattensalamanderns reproduktion. Det är oklart hur länge fisken funnits i våtmarken, enligt samtal med en kvinna som bor i området fanns det gott om salamandrar längre tillbaka i tiden men inte på senare år. Beroende på hur vattenmängden varierar under året och mellan olika år kan däremot de mindre vattensamlingarna fungera bättre som lekvattnet för större vattensalamander, om de förblir fiskfria och håller vatten tillräckligt länge under året för larvernans utveckling. Man bör understryka att inventeringen som gjorts är begränsad i sin omfattning och man kan inte utesluta att större vattensalamander förekommer.

Långbensgroda och mindre vattensalamander finns och leker i våtmarken. Långbensgrodans lekperiod infaller väldigt tidigt på året [1] och romklumpen som påträffades var nästan helt upplöst, det är därför möjligt att fler grodor har lekt i vattnet men att romklumparna lösts upp innan inventeringstillfället. Liksom den större vattensalamandern undviker långbensgrodan lekvattnet där fisk förekommer [1] och det är troligt att fisken även påverkar långbensgrodan negativt. Enligt mina personliga observationer är det dock mer vanligt att långbensgroda (och mindre vattensalamander) leker i vatten med fiskförekomst, jämfört med större vattensalamander. Inga grodyngel observerades under inventeringen.

REFERENSER

- [1] Ahlén, I. 2013. *Åtgärdsprogram för långbensgroda, 2013–2017*. Rapport 6586. Naturvårdsverket.
- [2] Artportalen. Online: www.artportalen.se. Hämtad 2020-11-10.
- [3] Malmgren, J. 2007. *Åtgärdsprogram för bevarande av större vattensalamander och dess livsmiljöer (Triturus cristatus)*. Rapport 5636. Naturvårdsverket.

- [4] Malmgren, J., Gustafson, D., Pettersson, C., J., Grandin, U., Rygne, H. 2005. *Inventering och övervakning av större vattensalamander. Version 1:0 : 2005-04-21.Handledning för miljöövervakning.* Naturvårdsverket.